

Cuvântul Ardealului

2 LEI Exemplarul

Redacția și Administrația:
ARAD, Str. Românului No. 6.
Telefon 156.

ORGAN POLITIC ȘI DE INFORMAȚIUNI
Apare Joia și Duminică

ABONAMENTE:
Un an lei 300 — Șase luni lei 180
Treți luni lei 100
Anunțuri și reclame după tarif

2 LEI Exemplarul

Guvernul și uneltrile opoziției

În timp ce guvernul e preocupat de supenoare interese de stat, căutând să soluționeze în modul cel mai eficace posibil și cât mai grabnic multiplele probleme ce interesează refacerea economiei noastre naționale cum și a creditului nostru în streinătate, demagogii cartelului țărănist-regionalist, culreieră satele, căutând să amețească mințile țărănilor, cu cele mai îndrăznețe insinuări la adresa a tot ceace formează existența noastră politică. În loc să opună programului de guvernământ al dlui general Averescu tot un program, cu dovezi temeinice, că programul lor ar fi mai folositor țării, cartelații anarhiei, calomniază, armata magistratura, jandarmeria și întreaga funcționărie, nescutind chiar nici Coroana, crezând că astfel vor reuși a atrage voturile cetățenilor pentru danșii.

Admițând că acești agenți provocatori ai dezordinii ar fi sinceri în criticile lor, din moment ce denigrează întreaga legislație a țării de până astăzi, nu înseamnă decât că primul lor act, venind la putere — dacă ar reuși să înșele simțul real de orientare politică a poporului nostru — ar fi suprimarea întregii noastre vieți de stat din trecut pe care ne rezimăm, deci o adevărată catastrofă, o prăbușire în haos.

Ori în atare caz, un guvern de ordine și legalitate ca cel al dlui general Averescu, nu poate tolera în nici un caz acțiunea subversivă întreprinsă de tovarășii țărăniști-regionalști și e dator a urmări campania de desăgreare socială ce duc acei ce s'au pus în slujba dușmanilor acestei țări.

Subminătorii existenței noastre de stat se înșeală însă, nădăjduind că, vor fi lăsați în voia lor să ducă țara de răpă.

Măsurile guvernului de a urmări de aproape excesele la care se dedau acei cari se pretează a face jocul atâtor dușmani ce avem în afară, sunt cât se poate de justificate și nimic nu e mai legitim decât următoarele lămuriri date de d. ministru de interne, Octavian Goga, ziariştilor, acum câteva zile, cu privire la campania electorală.

— «E normal ca într'o vreme când se răscolesc masele pentru a se fixa conștiința politică a țării, principiul de ordine să fie păzit. Nu se poate pierde cu nici un chip din mână supravegherea Statului mai ales în asemenea momente».

Guvernul e ținut să apere interesele superioare ale statului și nu va govăi nici când să ia măsurile dictate de împrejurări.

Acțiunea dlui Goldiș incununată numai de succese

Numărul partizanilor se înmulțește considerabil întruna. — Entuziasmul cu care este întâmpinat în tot locul e fără seamăn.

Mai sunt câțiva incorijibili clevețitori de cafenele ori de drumul mare, cari caută și astăzi să încerce a scădea valoarea și frumoasele rezultate ale gestului făcut de d. Goldiș prin debarasarea dsale și a amicilor dsale de acțiunea politică negativă a dlui Maniu, dar acestor „fațe de mahala” nu le putem servi alt îndemn decât: să ia parte la numai o singură manifes-tație dintre cele ce li face astăzi norodul din Transilvania dlui Vasile Goldiș de căteori vine în contact cu dânsul și atunci, toți Tomanecredincioșii se vor convinge: că poporul de țărani al Transilvaniei, trezit acum din buimăceala în care l-a ținut cu politica sa neașă d. Maniu, numai ascultă de po-veștile celor ce l-au adus la sapă de lemn, și oameni și cu nimic nu'l mai poate urni de sub cutele drapelului desfășurat de tribunul său Vasile Goldiș, spre binele obștesc și al țării.

Zadarnice sunt astăzi toate svârcolirile ce le fac manişti și toate minciunile ce caută a le răspândi pe seama actualului guvern și a dlui Goldiș, — că, norodul din zi în zi, se pătrunde tot mai mult; că la cârma țării fiind viteazul general Averescu ce ne-a dat victoriile depe urma căroră neamul românesc e'a întrunit laolaltă în granițele lui străbune, înconjurat de miniștrii ridicăți tot din popor, numai acesta este guvernul ce le poate împlini nevoile și ajuta să se refacă, să se întărească și să ia drumul propășirii.

Dragostea de nedescris cu care este întâmpinat ministrul Vasile Goldiș în tot locul ce vizitează, ca să asă plân-

gerile poporenilor și pentru ca să ia măsuri de îndreptare aplicând programul guvernului, transformă totdeauna

aceste întâmpinări din partea norodului în adevărate sărbătoriri a feciorului de sătean din Cermeci.

D. General Averescu, primministru

Astfel, vizitând comunele Mare, țărăni s'au dedat la manifestări de dragoste ce din Banat în drum, dela Ti- meșoara spre Sănnicolaul- ies din cadrul obicinuit.

D. Vasile Goldiș, ministrul Cultelor și Artelor

În dreptul tuturor comune- lor pe unde trecea ministrul, populația, indiferent de na-

banderii de călăreți și în ne- încetate urale l'au condus dela comună la comună, strigând într'una: „Trăiască Goldiș, trăiască Averescu!” iar când a ajuns în apropierea comu- nei Tomnatec manifestația a început să ia proporțiile unei uriașe sărbătoriri ce a durat până în comuna Sănnicolaul- Mare, unde explozia senti- mentelor a atins paroxisumul.

Nu exagerăm cătuși de pu- țin. Acolo au fost mii de oameni cari pot afirma cum au înțeles danșii să'l primească pe ministrul Vasile Goldiș.

Întâmpinat cu doui chilo- metri înainte de Tomnatec ministrul a fost invitat să ia loc în o trăsură la care erau înhâmați 4 armăsari negri și în urmă ael echipaj fiind în- conjurat de 50 călăreți și ur- mat de 50 trăsuri și câteva mii de pietoni, acest impună- tor convoi și-a luat drumul în uralele mulțimei spre Sănnicolaul-Mare și la hotarul comu- nei Tomnatec, ministrul și suita sa au fost întâmpinați de alți 50 călăreți și 200 trăsuri din S.-Nicolau. Aci d. ministru Goldiș a fost invitat să de- scindă din trăsura ce îl adu- sese și să ia loc în o altă trăsură la care erau înhâ- mați 5 cai albi și în urmă, numărul însoțitorilor crescând întruna, d. ministru și-a con- tinuat drumul spre Sănnicolaul- Mare.

Felul cum au înțeles șvabii laolaltă cu ungurii și romăni din acele comuni să'l primească pe d. Ministru Gol- diș a impresionat mult și a fost o nouă dovadă de ma- rea popularitate ce are acest mare bărbat al Ardealului pe aceste plaiuri.

Din lipsă de spațiu, nu pu- tem da în amănunțime în nu- mărul acesta și restul celor pe- trecute la adunările populare ținute apoi la Sănnicolaul- Mare, Cenadul-Mare, Valcani, Keglevici, Colonia-Bulgară,

Alegători

Intăriți guvernul care luptă pentru adevărată refacere economică, pentru ridicarea leului, pentru valorificarea bogățiilor țării, pentru stăvălirea campaniilor de subminarea inte- reselor românești, pen- tru ridicarea prestigi- ului țării în afară și pentru o desăvârșită liniște înlăuntrul ei.

Votați Steaua.

Sănnicolaul German, Igrîș, Besenova Veche, Saratole, Cenadui Vechi, Peremia Mare și Mică, Nereu, Beba Veche, la Lugoj, Curtina, Ghioroc, Podgoria, Radna, Săvârșin și Pietriș — aceste ultime șease comuni din județul Arad, — localități vizitate de d. ministru Goldiș sap- tătămăna trecută și zilele acestea.

Mult e dulce și frumoasă...

Nu știm ce se va fi petrecut în alte localități ardelen. Aradul însă — în ceace privește exprimarea în romă- nește, în diferite așpe — avem credința că deține recordul schilodirii cuvintelor.

Dovada afirmațiilor noastre o con- firmă spicuiriile luate dintr-un afiș... cenzurat „Concurs hipic — Vor lua parte tinerii agricultori din Rovine.” Cu alte cuvinte, deși concursul este pentru cai, totuși vor alerga tinerii agricultori l Cei 83 de aranji ai acestui „concurs hipic” în „Pădurita Akacos” nu ne spune, măcar, cine va fi premiat: calul, sau tânărul din Rovine!

Dar această serbare populară se fi brodată cu adevărate numere senza- ționale.

„Așare comoarei în făina calit. O. Alergări de măgari. Arunc de verige pe rotă vie. Luptă de conștii, iar „la con- cursul de frumusețe va esi acea persoana învingătoare, care va putea prezenta cele mai multe cartoane sighilate oficio.”

Dacă am comenta și năzbătele înăi- rate mai sus, ne-ar acuza cei 83 de aranji de mizerie, și te poate telegrafică — încă o jalbă la Liga Națională.

Noi — din contră, le vom face reclamă și vom încheia cu același final ca afișul în chestiune: „Vigam ca biletele de intrare se fie purtate vizibil!” și „suprasolurile se prizează cu mulțumite și chitacozitate pe cale artistică.”

Și să poțtească dl cenzor să nu spună că așa limbă nu este dulce și frumoasă.

Aradanii și partidul național român

Adevăruri istorice de dr. Ioan Suciu

Mi-s'a dat să citesc în Nrul 96 din 5 Maiu c. al ziarului „Pa- tria” o proclamație injustă la adresa prietinelui meu dr. N. Comșa din Sibiu.

N'am să mă obrud de apără- tor al persoanei dlui Comșa; țin însă să apăr un adevăr istoric împotriva încercării de mistificare.

„Patria” din Cluj impută dlui dr. N. Comșa, că în cursul vor- birii sale la Congresul „friptu- rist” (?) din Sibiu, ținut în ziua de 2 Maiu c., a vorbit neadevăr când a zis, că în ale ruperii cu pasivitatea, ce a dăinuit în vechiul partid național român până cu finea anului 1904, „capul cel mai luminat, conducătorul spiritual al mișcării pentru intrarea partidului național în activitate, a fost Va- sile Goldiș”. Ba îl mai ia și în ocară pe pururea veselul meu soț de luptă din vremuri dr. Comșa, adăugând, că cei din apropierea dlui Goldiș „au roșit de rușine” la auzul acestui ne- adevăr, știut fiind de toată lumea

ardelenească, că promotorul miș- cării activiste din 1904 n'a fost V. Goldiș, ci dl dr. Aurel Vlad...

Incidentul acesta iasă din ca- drele unei simple bălăcării ziaris- tice după moda nouă, ce tinde a vesteji tot ce nu-i de partidul său și caută a preamări și înalța până la stele, pe cei din partidul propriu. Este vorbă doar de un adevăr istoric, ce privește o fază însemnată din marile buzumări, prin cari a trecut partidul națio- nal român înainte cu mai bine de două decenii.

Ei, am ajuns astfel în deca- dență morală până-ncora, încât să nu ne mai săm a încerca crimi- nale falsificări, în ale eveniment- telor istorice scumpe. Chiar sfinte, poporul din Ardeal, Banat și păr- țile ungurene, — numai pentru a ne satura orgoliul și patima de clicăși?! Iată din care motiv mă simt îndemnat să pun chestia pe tar- pet: cine operează în ale afieră- ri neadevărate în ale istoriei trecu- tului nostru și pe urma mistifi-

cărilor încercate ori ignoranței sale, cinn are a „roși de rușine” în fata publicului ardelenesc, în rândul căruia trăiesc încă, în piele albe, zeci de mii dintre aceia, cari știu din propria-le experiență istoric trecerii parti- dului lor național român dela pa- sivitate la reluarea luptei active, act săvârșit în anul 1905? Cine: Dr. Nicolae Comșa, fost ales în 1905 deputat național al cercului Christian din județul Sibiu, — ori redacția organului autoizolat al partidului național de azi, de sub semi-presedenția dlui Iuliu Maniu?

Să vedem? Pasivitatea n'a fost nici când agreată de masa mare a poporu- lui român din aceste plaiuri. În- trat dela 1851 încoaci, deși nu la atare drepturi și libertăți, cari li competeau, dar totuși la puș- aer și nițică modru de manifes- tare, — poporul nostru, condus de instinctul său sănătos, ținea să se afirme. Și cum orice fel de afirmare numai prin acțiune, miș- care și frământări se poate pro- duce, — poporul, bietul, simțea, că pasivitatea, neacțiunea, ne- mișcarea nu poate duce la nici un bine.

În Ardealul propriu însă căr- turărima română se descurajase mult, Cenzul osebit, cu votul după fumuri, teroarea nesăbuită și multe alte mizerii, împedecau manifestarea partidului național românesc, aproape cu desă-ârșire.

Nici în părțile ungurene și bănățene nu erau tratați de do- minanți cu mănși. Tendița de înăbușire ținea și acolo lanț. Însă cum poporul nostru în acele țin- turali era în stare economică neasemănat mai bună și în ur- mare mai capace de rezistență și mai dărz, iar de asupra cenzul de alegători era mult mai favorabil, — nu-i de mirat, că înăbușirea voinței poporului nu succedea prea cu ușorul.

Iată de ce dela început aproape singuri străni frunțați din Ar- dealul nemurau pentru întra- rea partidului național în pasivi- tate. Tactică aceasta, care cei din părțile ungurene și bănățene o detestam.

S'a alăturat însă acestui cu- rent și în veci binecuvântatul mare bărbat Alexandru Mocionii cu ai săi și astfel în conștința națională din 1881 pasivității au învins.

Atât de adâncă a fost însă ne- mulțumirea obștei românești din Banat și din părțile crișene cu decretarea pasivității, încât o serie întreagă de cercuri electo- rare, cu majorități românești, nu voiau să adopte hotărârea confe- renței.

A urmat, că conferințe națio- nale, următoare celei din 1881, au trebuit să admită pentru Bă- nat și Crișana activitatea la ale- gerile dietale, așa că pasivitatea decretată în 1881 numai dela 1888—1892 încoaci a ajuns a fi iarăși generală.]

Li-a venit adică pasivității în ajutor între timp, și mai ales din prilejul alegerilor generale din anul 1887, neamaipomenita bar- barie și teroare, exercitată de gu- vernul „drobitorului de naționa- lități” Coloman Tisza. Receta era foarte simplă. Cu o zi mai înainte erau asediate toate căile, cari duceau în comuna centrală a cercului electoral. N'avea nimeni voie să intre în comuna, unde avea să voteze, decât numai acela, pe care îl lăsa pretorul să treacă pe donul. Aderenții guver- nului ajungeau cu toții să voteze, ai noștri, din mii de inși — nici

unul. Atăcai mandatul în acest chip atribuit, și-se vedea în fața și mandatul se verifica, iar tu plătea cheltuiala.

Așa au împiedicat alegerea lui Vincențiu Babeș, președintele parti- dului național român, în vechiul său cerc electoral al Saschei, unde se credea că ar fi inexpu- guabil; așa au lipsit de mandat pe Petru Truția la Baia de Criș și pe alți candidați ai partidului din alte cercuri pur românești.

Singur generalul Trăian Doda a izbutit să iasă ales la Caran- gebeș, în fortăreața grănicerilor severineni, cari nu erau de oprit nici cu baionete de-a vota ei efectiv pentru acela, care era se- mizeu în ochii lor. Baionetele unui întreg regiment de infanterie de li se puneau din partea gu- vernului ungar în cale, cei peste 6000 de alegători grăniceri ar fi luat Caransebeșul cu asalt și se producea o înșăierare, căreia li mergea veteșta peste întregă lume. Iată de ce a trebuit, ca general Doda să fie lăsat învin- gător. Era unicolor român care a ieșit ales în alegerile generale din 1887.

Pe urma infamiei și inerci

Reorganizarea Ministerului Artelor

Expunerea dlui Nichifor Crainic, noul secretar general

Ziarul teatral „Rampa” din ziua de 17 Mai publică un interesant interviu, acordat de dl Nichifor Crainic noul secretar general al Ministerului Artelor, din care extragem următoarele:

Ministerul Artelor trebuie să fie un *minister al elitelor creatoare, un minister aristocratic.*

În deosebire de ministerul de instrucție publică, al cărui organe, urmăresc răspândirea unui nivel de cultură mediu, la care să participe toți locuitorii României Mari, Ministerul Artelor trebuie să se preocupe numai de acele elemente, care crează, de valorile culturale. La Instrucția Publică, ai în vedere cantitatea și răspândirea unei culturi medii la un număr cât mai mare de indivizi, Ministerul Artelor, în schimb stimulează și întreține focul sacru al celor puțini, al promotorilor artistici. Câmpul lui de activitate se determină astfel prin obiectivul urmărit. Acolo cantitatea, aici calitatea, selecțiunea, potențarea la maximum a valorilor culturale.

În legătură cu pictura, Ministerul Artelor se va ocupa în primul rând de pictura religioasă. Și iată de această grabă și precădere:

Trebuie luate măsuri ca majoritatea zugravilor de biserici, artiști improvizatiști să nu mai profaneze casele sfinte.

Sunt adevărate monstruoziități picturile din ultima vreme făcute în sfințele bisericilor. Un val de barbarie conține gustul public și imprimă decadentă în arta picturii sacre românești, arta care a cunoscut vremuri de glorie și a dat țării monumente strălucite.

Mă neliniștește numărul extrem de mic al citorilor de literatură. Înțelegi prea bine că situația editurii ca și soarta scriitorului nu sunt decât corolare ale acestei probleme. Atât timp cât nu se va putea asigura desfășurarea unui însemnat număr de volume dintr'un autor, numărul editorilor, cari vor voi să mai tipărească, se va împuțina continuu. Cartea românească ca și scriitorul român vor suferi cei dintâi, iar cultura generală va fi în regres.

Tendința Ministerului trebuie să fie aceea de a asigura o vânzare a cărții în medie de zece mii de exemplare. Numai așa scriitorii își pot vedea valorificat produsul muncii lor iar editorul încurajat să tipărească. În această privință am în studiu o lege a bibliotecilor după cum există în Italia și în Cehoslovacia.

Vorbim mereu de cultură și de democrație dar nu luăm nici o măsură pentru a cultiva democrația și a democratiza cultura. Noua lege ar urmări tocmai scopul acesta. Și iată cum:

Terenul este financiarmente pregătit. Prin noua lege administrativă fiecare comună e obligată să aibă un fond cultural. Același lucru și cu băncile. Înțelegeți însă ce anomalie este fondul cultural fără bibliotecă. Fiindcă la ce ar putea servi acest fond cultural, dacă nu, în primul rând la înființarea de biblioteci și cumpărarea de cărți. *Un consiliu permanent al cărții*, ales de Mi-

nister dintre personalitățile culturale ar da indicațiuni asupra cumpărării cărților. Autorii români ca și cei străini, în traduceri bine făcute vor fi cu acest fel la dispoziția populației rurale. Cartea românească va pătrunde astfel ca factor cultural în straturile adânci ale populației creând și stimulând. Pentru stabilirea regimului cărții voi face apel la toate societățile scriitorilor și de presă pentru elaborarea legii.

Numai prin legea bibliotecilor, editura va lua un nou avânt iar scriitorul își va face o profesie din misiunea lui.

Ca membru de drept în comisia de valută am constatat că această bursă — fiindcă un schimb avantajos constituie în realitate o bursă — s'a acordat fără nici un criteriu. Am găsit că beneficiază de valută:

21 cântăreți vocali, 6 pictori, câțiva actori și nici un scriitor.

Voiesc ca de azi înainte să participe la acest drept de valută, cel puțin trei scriitori, anual. Astfel poți număra pe degete pe scriitori, cari au reușit să plece în străinătate. Ar fi de prisos să-ți spun că acest lucru e absolut necesar. Nicăieri, ca în străinătate, un scriitor cu cât e mai național cu atât își definește mai bine specificul! E chiar cazul meu. La Viena, în contact cu străinătatea m'am descoperit pe mine însuși. Arată-mi un scriitor cu adevărat mare, care să nu fi trecut hotarele țării. La noi, Alecsandri, Eminescu, Carageale, cu toții au călătorit foarte mult și au stat ani de zile prin străinătăți. Astăzi artiștii ruși și germani scotesc ca prima lor îndatorire e voiajul. Variația peisagiului și a mediului, ajută inspirației, lărgindu-i. Unui autor național îi definește și mai bine specificul fiindcă arta se naște din contradicție.

Am propus deci ca de valută să beneficieze și scriitorii. Parerea mea a găsit aprobarea unanimă a tuturor membrilor. Voi urmări cu atenție ca repartiția valutei să fie justă, după o selecție serioasă și la care să participe egal toate artele.

Înțelegeți ca toate deciziile să le iau numai după o prealabilă consultare cu toate forurile artistice, pe care această chestie ne îi interesează. Cred însă că trebuie să se pună bazele și cât mai urgent a unei *Galerii naționale de pictură și sculptură*. Avem o artă plastică și nimeni n'are unde s'o vadă.

În privința selecțiunii operelor, cari vor figura în *Galeria Națională*, găsec că mai bine dai un ajutor decât să cumperi un tablou prost. Statul să nu mai cumpere decât operele, cari pot figura cu cinste în galerie. Acest criteriu am căutat să-l aplic și în cumpărăturile recente făcute la *Salonul Oficial*. Poate că nu tot ce s'a luat e vrednic de a figura în *Galerie*, dar nimic din ce a fost bun, n'a rămas necum-părat.

Sunt convins, ca toată lumea, dacă nu, în primul rând la înființarea de biblioteci și cumpărarea de cărți. *Un consiliu permanent al cărții*, ales de Mi-

convins că trebuie încurajat pentru a obține realizării cât mai superioare. Dar să nu mi cerși ca această încurajare să fie exclusivă și în dauna celorlalte arte.

Scotesc teatrul mai mult ca un mijloc de cultură urbană, de aceea orășele au datoria, ca să contribuie la susținerea lor. Aportul Statului să fie cât mai redus față de contribuția primărilor locale. Sprijinul Statului va fi acela de a-l completa cu valori artistice. Aici intervine rolul Ministerului Artelor. Noi prin direcția teatrelor și cu ajutorul noii legi vom supraveghea repertoriile și vom trimite, unde va fi nevoie, echipe artistice, pentru realizarea unor spectacole de adevărată artă.

Până azi bugetul Artelor revenea aproape în întregime teatrelor. Această prioritate trebuie

să înceteze, toate artele bucurându-se de un egal tratament.

O chestiune desigur extrem de importantă pentru viața noastră culturală e a turneelor artistice, ca mijloc de propagandă și afirmarea. De aceea asupra lor trebuie ca legiuitorul să se oprească foarte atent. Voi propune înființarea unui regulament al turneelor. Teatrele Naționale trebuie să constituie centrele, de unde să pornească în toată țara echipele artistice. Turneul nu poate fi lăsat să-l facă ori și cine. Alături de Teatrele Naționale, — numai trupele privilegiate să mai poată beneficia de acest drept. Orice altă formație artistică să aibă nevoie de autorizare specială, dată de o comisie, care să studieze repertoriul, felul în care e alcătuită trupa, compenșii conducătorii, etc.

Artistice — Culturale

Glasuri sătești

Lui Vasile Goldiș

Goldiș, Goldiș, mare nume,
Fiul luncii noastre bune,
De când pe noi ne conduce
Numai fapte mari ne-duce.

Pământul bogățiilor
L-a împărțit săracilor
Și pe toți îndestulând,
Cu noi fosta una'n gând.

Dumnezeu țină-i țărâ
Să ne mântuie omenia

De jafal dușmanilor
Cari răvnesc al nost'ogor

Goldiș, Goldiș, să trăiască,
Țărâna noastră stăpânească
Cu a lui minte luminată
Ca un bun și vrednic țat.

Fie lupta cât de grea
Noi de Goldiș ne om ținea.

T. ARDELEAN
com. Șomoșcheș

Turneul Teatrului Național din Cluj cu „Antonia”

E vie în amintirea tuturor succesul ce l'a obținut piesa maghiară „Antonia” de Melchior Lengyel, pe scena Teatrului Național din Cluj, când nu numai publicul românesc, ci și cel maghiar, a umplut sala Teatrului până'n ultimul loc. Asta ca o satisfacție pentru faptul că Teatrul oficial românesc apreciază și aduce elogiul său unei piese maghiare valoroase.

Ministerul artelor ținând seamă de puternicul răsunet ce a avut în cercurile intelectuale maghiare din Ardeal această sinceră manifestare artistică de apropiere româno-maghiară, a aprobat ca Teatrul Național din Cluj, să organizeze un turneu oficial, cu piesa „Antonia”, ca să vadă toată lumea, că artiștii români știu să dea toată considerația și bunelor lucrări din literatura dramatică maghiară.

Turneul va avea loc între 19 Mai și 3 Iunie și în orașul nostru „Antonia” se va reprezenta Vineri 21 Mai.

Knut Hamsun — în românește.

În Biblioteca Semănătorului va apărea, în traducere românească, romanul *Zacheu* al celebrului scriitor Knut Hamsun.

Opera Română din Cluj la Arad

Duminică, 23 Mai crt se deschide cu opera „Aida” stagiunea de 10 zile a Operei Române din Cluj, în teatrul de vară.

În programul celor 10 zile figurează operele „Tannhäuser”, „Regina de Saba”, „Samson și Dalila”, „Faust”, „Aida”, „Ebraea” și „Trubadurul”. Opera din Cluj vine la Arad cu întregul său ansamblu artistic și tehnic, având un cor de 50 persoane, 46 de orchestranți și aducând cu sine întregul balet. Operele vor fi montate cu decorurile și costumele originale și cântate cu interperții dela Cluj, fără vreo schimbare. Considerând, că nu e vorba de-o înjghebare ad-hoc și nici de întreprinderea particulară a unor persoane dornice de câștiguri de materiale, ci de Turneul oficial al institutului operei, suntem siguri, că reprezentările, ce le va da Opera la Arad vor contribui la înălțarea artei românești aci, la granița apuseană a țării. Așteptăm ca și publicul orașului nostru să și facă datoria!

„Dramă și teatru”

Zilele acestea va apărea în Biblioteca Semănătorului din Arad un foarte interesant volum de eseuri despre dramă și teatru, datorit tânărului scriitor și critic Ion Marin Sadoveanu. Prețul Lei 20.

Vizitați la Palatul Cultural expoziția de pictură și de vase pictate cu motive românești, a Letiției Al. Stamatiad.

Expoziția va rămâne deschisă până la 30 Mai, în fiecare zi între orele 10—1 dimineața și 4—8 seara. — Intrarea liberă.

Concertul „Cântării României”

Sâmbătă, 22 Mai crt la ora 9 seara va avea loc în Palatul Cultural concertul corului mixt, compus din 120 persoane, al societății „Cântarea României” de sub conducerea dlui Marcel Botez

Punctul culminant al programului publicat în întregime în altă parte a ziarului nostru este „Messa încoronării” de Mozart, executată cu coucursul „Orchestrai Filarmonice” din Arad și cu soliștii Operei Române din București. Nu ne îndoiim, că concertul de Sâmbătă seara va lua proporțiile unui adevărat eveniment național, așa cum s'a întâmplat acum doi ani, când am avut fericirea să avem în mijlocul nostru acest minunat cor, tot sub conducerea maestrului Marcel Botez.

Biletele se vând la Librăria Diecezană.

„Ferestre colorate”

„Ferestre colorate” se intitulază volumul de eseuri al tânărului nostru poet și filosof Lucian Blaga, volum care va apărea, în cursul lunii Iunie, în Biblioteca Semănătorului din Arad.

Vineri 21 Mai, va avea loc la Școala civilă medie Iosif Vulcan, un festival școlar aranjat de către corpul profesoral în scopul de a se mari fondul „Muzeului școlar regional”.

PROGRAMUL:

1. „Imnul Regal” Corul școlaei.
2. „Vestitorii primăverii” poezie de Gh. Coșbuc, declamată de Henciu I. cl. I.
3. „Bosfor” de Th. Espen: la pian Borlodian Gh. cl. III.
4. „La groapa lui Lae” poezie de O. Goga: declamată de Băta-neanț I. cl. III
5. „Hora Severinului”: Corul școlaei.
6. „Vaise” de P. Beaumont, la pian Borlodian I. cl. IV.
7. „Icoane din Carpați” poezie de St. O. Iosif, declamată de Ciudan Const. cl. III.
8. „Scene” de J. Bérliot solo violon Marcu A. la pian Borlodian I. cl. IV.
9. „Vivandiera”: Corul școlaei.
10. Biserica respită” poezie de V. Alexandri, declamată de Reculescu T. cl. III.
11. „Marsul din Tannhäuser” de R. Wagner: la pian Borlodian Gh. cl. III și Borlodian I. cl. IV.
12. „Isus” poezie de T. Cerna: declamată de Siclovan R. cl. II.
13. „Pe Tine Te lăudăm” Corul școlaei.
14. „Aurul” de V. Eftimiu: declamată de dl Căpitan C. For tnescu.
15. „Menuette” de Haydin: solo violon Marcu A. la pian Borlodian I. cl. IV.
16. „Rapsodia Română” de Sibianu: la pian dna. A. Cotruș.
17. „Pui de Lei” Corul școlaei. Începutul la ora 10 dimineața.

O carte de preț

A apărut: *Dr. Coriolan Petranu: Revendicările artistice ale Transilvaniei* (cu 90 ilustrațiuni, Tipografia Diecezană, Arad).

O recomandăm, cu toată căldura, publicului românesc.

„Lotca între nuferi”

se intitulază volumul de proză pe care minunatul scriitor Em. Bucuta îl va publica încurând în Biblioteca Semănătorului din Arad.

Emil Isac despre poezia lui A. Cotruș.

În excelenta revistă clujană „Societatea de mîine”, totdeauna interesantul scriitor care este dl Emil Isac ocupându-se de ultimul volum de versuri al lui A. Cotruș scrie:

„Cotruș este poet de adevărată marcă europeană. Ultima lui colecție de versuri „In robia lor”, este un cadou de primăvară al acestui an trist și năpăstuit. Poezia lui Cotruș e evoluționară. Este ceva din furia cosmică a lui Petőfi, din ficțiunea strigătelor. lui Leopardi și din atavismul turanic al lui Ady, lacă nu va spun decât un vers:

UN PLUG

Un plug s'apropie de zarea fumurie-a gesului.
Un vânos, înnoarat țărân îl ține
lînștit de coarne,
Și ca un negru șarpe uriaș ce dă
să se rastoarne
pe urma lui,
lar înaintea ei, domol,
Boi și om s'apropie din depărtări
spre mine
Ca din altă lume...

Zările se limpezesc ușor-ușor în
fașa mea
Și nu știu cum, îmi pare că din
fundul vremurilor
Un străbun puternic, cu obrazii
arși de soare,
Cu cămașa albă,
Își mână ogorul ceții și al veacurilor,
Plugul lui de lemn și boii-i trudenici,
cătore mine...

Și veți recunoaște că numai lui Israels i s'a dat, să realizeze, cu mijlocul atât de simple: ideia fatalismului. În versul lui Cotruș este esența socială, ca într'un magic cristal venetian, ascuns în palatul detronaților prinți.

Este rar, și neprețuit acest parfum, căci nu se găsește decât în scriinul suflătesc al artiștilor mari. Cotruș este din familia artiștilor nefericiți, care nu-și cunosc părinții și nu-și pot blestema, ca Shelley, nepoții.

Este un țeran, care simte fiorul telegrafului venetian și tot nu ai cuteza să spui, că este din neamul lui Burns. Vulcanismul eruptiv al lirei acestui anahoret arădan, a surescitat somnul prafului pe ochii nepăsători ai corbilor literari dar lancea ce-o înfige în ogorul culturii românești poezul atător suferinți, o asemui cu stindardul ce l-a înfipt Cook. Drapelul lui Cotruș poate că este violet, ca al lui Jehan Rictus... dar supt cutele lui se ascunde secolul al XX-lea.”

Bisericești

În ziua de 21 Mai a. c., sârbătoarea sfinților Constantin și Elena, înainte de masă P. Sf. Sa Episcopul Grigorie va sfinți capela dela internatul de fete eparhial. La orele 4^{1/2} d. m. P. Sf. Sa va descinde la sf. biserică din parohia Arad-Gai, unde va pontifica un serviciu divin și va cuvânta poporului. După aceasta va merge la casa culturală din loc, unde după conferința ținută de părintele prof. Caius Turic, P. Sf. Sa va pune bazele bibliotecii casei culturale prin donarea de 200 volume din operele mai alese ale autorilor noștri.

fără seamă, cu cari s'a împiedicat alegerea celorlalți candidați români, nici generalul Doda n-a intrat în Parlamentul ungar. El a trimis credențialele său prezi dlui dieci ungar, însoțit de o scrisoare a sa, act de mare însemnătate istorică, în care cu o precizată lămură prevestea guvernului și ungrimeii, că ei vor purta vina în fața istoriei, pe urma acestor proceduri și tentații de oprire, dacă în inimile românești din aceste ținuturi strămoșești intră tot mai adânc convingerea, că dela dănsii numai rău și asuprire le poate veni. Așa, că nici el nu mai are ce căuta în diea din Pesta.

Va să zică: strict luând nici conferința națională din 1861 nici cea din 1892 n-au avut darul de-a introduce peste întreg întinșul ținuturilor locuite de români din vechia Ungarie, pasivitatea partidului național în mod efectiv. Cea din 1881 nu, pentru că a deschis în 1884 și 1887 ușițe pentru activism parțial, — iar cea din 1892 nu, pentru că a aflat pasivitatea ajunsă generală și efectivă încă din 1887 pe urma epistolei generalului Doda.

Ș-acum îmi iau voia să fac, o posibil scurtă expunere a situației noastre interne din partidul național român de pe acea vreme. Cei ce n'ar avea lipsă de această expunere, sunt azi cei mai mulți — în mormânt lar pentru cei mai tineri este foarte trebuincios a cunoaște ei bine trecutul.

Era natural, că până când părinții ungureni și banățene, deși cu mari încordări, duceau activitatea, iar Ardealul propriu stătea în amorțea pasivității, conducerea de fapt a partidului național să fie în mâinile fruntașilor bănățeni și ungureni, pentru că erau în luptă și al lor glas de chie-mare resuna mereu în urechea multimei românești.

Rol cumpenitor avea pe acea vreme Alexandru Mocioni, una dintre cele mai distinse capacități politice, ce le-a născut mamă de român. Adevărat bărbat de Stat. Dar el nu mai răvnea conducerea efectivă și astfel în locul lui vrednicul Vincentiu Babeș, întimul lui prietin, ajunsese în scaunul de președinte al comitetului național.

Dela 1888 încoace se ivise însă un alt luceafăr pe orizontul ro-

mânesc. Și curios, în una dintre cele mai ufate regiuni românești. Acel luceafăr era Popa Vasile Lucaciu din Sălmar.

Surghiunit din postul său de profesor, pentru că era prea ținător la drepturile limbii sale strămoșești; implicat în diferite procese pentru agitație, — acest om, și prin înfățișarea-i admirabil, se apăra cu atâta demnitate, cu atât elan de virtute și vitejie, încât rapoartele, ce le aduceau ziarele despre ținuta lui neînfrângibilă, aprindeau inimile și înățau suflielele românești. În scurt timp capul lui frumos de lupător, ce nu purta frică de temnițe, ajunse a fi înconjurat de o aureolă, care îl ridica în ochii masei populare deasupra tuturor celorlalți.

Fără că Vas. Lucaciu să fi fost de ambiția de-a se impune de conducător, el, naiv și slab cunoscător de oameni, ce era, — asemenea fratelui dr. A. Vaida, — s'a lăsat informat și convins de un lăgo al partidului, că numai așa se va pune capăt stării rușinoase de absolută in-erțifă, merite cari cu dreptul fi învrednicește de veșnica recunoștință a tuturor generațiilor viitoare.

român pe acea vreme (1888—1891) — dacă vor fi delaturăți din fruntea partidului Alex. Mocioni, V. Babeș și statul lor major, înlocuți fiind cu alții „mai activi”, vezi Doamne

Cu delegați, aleși în parte de după sprânceană, au fost dimiși din fruntea comitetului în conferința din 1892, președintele Vincentiu Babeș, Mocioneștii și Adrenții lor și s'a trecut conducerea partidului în mâinile „ardelenilor” dr. Ioan Rațiu, Gheorghe Pop de Băsești, Eugen Brote și Vasile Lucaciu, având ei de dirigit intern pe dl Iuliu Coroianu.

Nu înțeleg să ating memoria, mie sfântă, a fericților în Domnul: Ioan Rațiu, Badea Gheorghe și dr. Vasile Lucaciu. Din po-trivă: recunosc, că în tot decursul anilor, cât mi s'a dat să con-lucru cu dănsii, ca unul dintre cei mai mici și neînsemnați colaboratori ai lor în comitetul național, n-am cules alte impresii, decât atari, cari să-mi impună recunoașterea marelor iubire de neam și dorului lor nesfârșit de jerfă, merite cari cu dreptul fi învrednicește de veșnica recunoștință a tuturor generațiilor viitoare.

Orică de vrednici au fost însă ei, totuși trebuie să ne întrebăm, *căceia, cari i-au pus în frunte și s'au folosit de ei, fără stirea și voința lor, spre a încerca în acel chip transpunerea punctului de gravitație a partidului național din părțile bănățene și ungurene, în propriul Ardeal, — oare ce scop ascuns să fi urmărit? Simpla „primenire” ori: ce alt scop?*

Pentru că pasivitatea alduita a rămas și pentru mai departe în ființă.

Memorandul? O mică și neînsemnată demonstrație era să fie întreg planul prezentării jalbei unui întreg popor la treptele tronului aceluși Habsburg, care își împacăndu-se cu dragul ungru, i-a spus-o mitropolitului Șaguna franc în fața: „Dela mine n'aveți ce aștepta!” Dacă-i primea Franz Josef imediat, nici ca aveau ce prezinta Impăratului: memorandul nu era gata. Abia acolo, în Viena, l-au compus și complectat. Că nu i-a primit, a fost un greș prost al guvernului ungar, deoarece în acel caz toată demonstratia noastră se sfârșea favorabil pentru interesele ungru-ști, iar pentru noi — cu o ap-

teptare omagială iobăgească a Prea-înaltei și Prea-Gratioasei Rezoluțiuni Cesaro-Regești, așteptare, care pe Avram Iancu în 1851 l'a împins în demență, atât de lungă și fără de orice nădejdi avea să fie.

Dar, din negliobia guvernului ungar am tras folos.

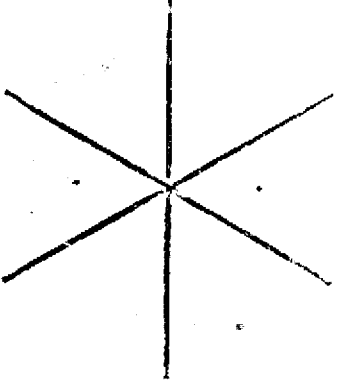
Împăratul n'a primit deputația, iar memorandul, trimis lui cu poșta, l'a transpus ostentativ, fără a desface picul, guvernului sau ungar. Așa înțelegea Franz Josef obligămintele sale constituționale față de „popoarele mele”. Acest procedeu îngâmfaț a produs mare impresie, a revoltat sufletele și a îndârjit inimile românești. Era semn de deșteptare din letargia aceasta revoltă, ergo succes pentru fruntașii, cari trebuiau să deosească a ne deștepta la simțul demnității.

Au urmat apoi și alte gafe din partea ungrilor și a guvernului ungar. Casa președintelui Rațiu a fost atacată și mobilierul sfărâmat, în Arad atacat Seminarul român și huiduiți fruntașii pe străzi, în Oradea și alte locuri asemenea.

(Va urma.)

Aveți încredere în guvernul țării, dați-i puțința să lucreze spre binele țării, pentru adevărata ei refacere economică.

Votați steaua Partidului Național Român și a Partidului Poporului.

ORDONANȚA No. 4.599

Noi, Ministru, Secretar de Stat, la Departamentul de Interne;

Având în vedere dispozițiunile art. 156, 164, 167-171, 188 și 202 din legea de unificare administrativă;

Regal baza Inaltului Decret 1926, publicat în Monitorul Oficial No. 104 din 10 Mai 1926;

DISPUNEM:

Alegătorii județeni din întreaga țară sunt convocați pentru efectuarea primelor alegeri județene ordinare, conform art. 167 din sus menționata lege, în ziua de 4 Iunie 1926, având a alege numărul de consilieri și supleanți prevăzuți pentru fiecare județ în anexa I a Decretului Regal No. 287 din 1926, publicat în Monitorul Oficial No. 20 din 25 Ianuarie 1926 și anume:

I. 36 consilieri și 12 supleanți la județele: 1) Dolj, 2) Ilfov.

II. 30 consilieri și 10 supleanți la județele: 1) Prahova, 2) Bihor, 3) Timiș Torontal, 4) Hotin, 5) Soroca, 6) Arad, 7) Hunedoara, 8) Teleorman, 9) Orhei, 10) Catelea-Albă, 11) Satu-Mare, 12) Bălți, 13) Sălaj, 14) Mehedinți, 15) Buzău, 16) Dâmbovița, 17) Tighina, 18) Romașca, 19) Ialomița, 20) Râmnași, 21) Argeș, 22) Lăpușna, 23) Vâlcea, 24) Bacău, 25) Cuiș, 26) Mureș, 27) Dorohoi, 28) Ismail, 29) Severin, 30) Constanța, 31) Gori, 32) Someș 33) Caraș.

III. 24 consilieri și 8 supleanți la județele: 1) Botoșani, 2) Alba, 3) Cahul, 4) Cernăuți, 5) Fălcieni, 6) Putna, 7) Olt, 8) Râmnicu-Sărat, 9) Neamțu, 10) Tulcea, 11) Caliacra, 12) Sorojineț, 13) Durostor, 14) Torda, 15) Iași, 16) Târnava-Mare, 17) Tecuci, 18) Radauți, 19) Târnava-Mică, 20) Muscel, 21) Sibiu, 22) Braila, 23) Roman, 24) Brăila, 25) Năsăud, 26) Maramureș, 27) Tutova, 28) Odorhei, 29) Ciuc, 30) Suceava, 31) Trei Scaune, 32) Fălciu, 33) Brașov, 34) Covurlui, 35) Câmpulung și 36) Făgăraș.

Secțiunile în cari alegătorii vor fi repartizate în cari vor vota, se vor stabili, conform art. 170 din lege, cu cel puțin 15 zile libere înainte de ziua alegerii, de către președintele birourilor de electorale cen-

Ministru de interne,
Octavian Goga.

tral, care le va atîșa la ușa tribunalului, iar prefecții de județe le vor publica și afișa în comuna din județ.

Votarea va începe, la fiecare local, la ora 8 dimineața și va dura până la ora 17, cu o singură întrerupere de 2 ore în timpul mesei, putându-se prelunge până la ora 22 dacă mai sunt alegători cari n'au votat.

Au dreptul la vot toți alegătorii județeni înscrși în listele electorale, rămase definitive în Februarie 1926.

Alegătorii domiciliați în capitala județului nu votează la alegerile județene.

Cărțile de alegători distribuite alegătorilor pentru alegerile comunale, sunt valabile și pentru alegerile județene, conform instrucțiunilor date cu ordinul Ministerului de Interne No. 2.432 din 21 Decembrie 1925.

Centru alegătorii înscrși în listele cari au fost revizuite în Februarie 1926, cărțile de alegători vor fi distribuite de autoritățile locale respective, cel mai târziu până în 3 zile libere înainte de data alegerii.

După această dată, cărțile nedistribuite se vor ridica de cei interesați dela primăria respectivă în comunele rurale, iar în celelalte comune dela judecătoria de ocol respectivă, unde se vor depune.

Dacă nici una din liste n'a obținut majoritatea absolută, alegerea se repetă în ziua următoare din săptămîna, fără vreă aită convocare.

Nimănu-i este permis a intra înarmat în zona și localul de vot, nici a face propagandă prin strigări, nici a consistui aglomerații.

În zona de votare toate debitele de băuuri spirtoase vor fi închise în toată ziua alegerii.

Penalitățile din legea electorală pentru Corpurile legiuitoare și dispozițiunile luate prin acea lege, pentru a asigura secretul votului, a preveni și pedepsi fraudele electorale, sunt aplicabile și la alegerile județene.

Consilierii de drept vor intra în ziua de 15 Iunie 1926, dacă alegerea n'a fost contestată, iar în caz contrariu se vor convoca conform art. 108 din lege.

Dată în București, la 10 Mai 1926.

Director general,
Modolea.

Alergările de cai din ziua de 16 Mai

Mulțumită — în primul rând — Ministerului de Războiu, apoi prefecturii de județ, instituțiilor precare și industriale din orașul nostru, Divizia I. Cavalerie din localitate a reușit să aranjeze pentru ziua de 16 Mai un minunat concurs hipic, la care a participat un foarte mare număr de ofițeri aparținători acestei unități militare.

Donațiunile care au contribuit la reușita acestei manifestațiuni hipice, au fost următoarele:

- Ministerul de războiu: un cal.
 - Prefectura jud. Arad: 20,000 lei
 - Jokei Club București: 10,000 "
 - Banca Națională: 10,000 "
 - Fabrica Astra: 10,000 "
 - Primăria Arad: 5,000 "
 - Banca Românească: 5,000 "
 - Banca Victoria: 2,000 "
 - Fabrica Tricotaj: 2,000 "
- Juriul a fost compus din dnii: R. Scarișoreanu, general de Divizie; I. Prodan, general de Brigadă; colonel Bălăcescu Ctin, comand. Brig. III. Cavalerie; colonel Rădulescu T. comand. Brig. II. Cavalerie; Lt. colonel Georgescu Petre Șef de Stat Major Div. I. Cavalerie.

Concursurile de dimineață

La orele 9½, au început concursurile și anume: 1. Concurs de capete și palete (ance) pentru sergenții, caporalii și soldații reg. 1. Roșiori și Div. 2/13 Călărași; 2. Concurs dresaj pentru ofițerii Diviziei I. Cavalerie și 3. Concurs de sărituri, pentru ofițerii Diviziei I. Cavalerie și Garnizoanelor: Arad, Oradia-Mare și Timișoara. La primul concurs au fost înscrși 8 sergenți, 9 caporalii și 22 soldați.

Premiul I (300 lei) a fost câștigat de cap. Ciobanu Aristide, premiul al doilea (250 lei) de sold. Bujănoru Naum, premiul al treilea (200 lei) de serg. Grozea Ioan, premiul al patrulea (150 lei) de caporalul Petcu Constantin — toți din Reg. 1. Roșiori — și premiul al cincilea (100 lei) de sold. Zeiler Iacob, din reg. 13 Călărași.

La al doilea concurs, au fost înscrși 10 ofițeri, premiile fiind distribuite astfel: premiul I. (4000 lei) locot. Dumitrescu N din reg. 5. Roșiori, cu calul Argint; premiul al II-a (3000 L) locot. Georgescu Gh. din reg. 10 Roșiori, cu calul Bucovina; premiul al III-a (2500 L) locot. Mucichescu din reg. 5. Roșiori, cu calul Nortfork; premiul al IV. (2000 L) locot. Rozescu T. din reg. 12. Roșiori; premiul al V. (1500 L) locot. Șerbănescu, V-le dela Cartierul Diviziei I. Cavalerie, cu calul Chilia (proprietatea Icol. Georgescu Petre) și premiul al VI. (1000 L) sublt. Bosoc Gh. din reg. 10. Roșiori, cu calul Prof.

La al treilea concurs au fost înscrși 18 ofițeri, fiind premiați următorii: locot. Mucichescu D. din reg. 5. Roșiori premiul I, de 3000 lei; căpitan Ciocănescu dela Cartierul Diviziei, premiul al II-a de 2500 lei; sublt. Negrițescu Ioan din reg. 1. Roșiori, premiul al III-a de 2000 lei și sublt Chiriță Constantin din reg. 1. Roșiori, premiul al IV, de 1500 lei. La concursurile tinute dimineața a luat parte numai ofițeri și foarte puțin public civil, amator de astfel de sporturi.

Concursurile de după amiază

Concursurile de după amiază au început la ora 3½, fiind de față peste 3000 de spectatori.

Primul concurs a fost cel de sărituri, pentru reangajații reg. 1. Roșiori, Div. 2/13 Călărași și Div. Artilleriei I. Călărași.

Premiul I. (1000 lei) a fost câștigat de plutonierul Popescu Constantin din reg. 1. Roșiori, cu calul Ahia; premiul al II-a (500 lei) a fost câștigat de plutonierul Buzău Mihail din reg. 1. Roșiori, cu calul Curcubeu, premiul III. (400 lei) a fost câștigat de plutonierul Păsat Nistor, din reg. 1. Roșiori, cu calul Cop și premiul IV. (300 lei) a fost câștigat de plut. major Ciușu, din reg. 12. Roșiori.

La concursul special de sărituri, pentru ofițerii Div. I Cavalerie din 18 înscrși au fost premiați: locot. Mucichescu din reg. 5. Roșiori, premiul I. (un cal); căpitan Ciocănescu dela Cartierul Diviziei, premiul al doilea (5000 lei); sublt. Negrițescu S. din reg. 1. Roșiori premiul al treilea (2000 lei) sublocot Chiriță Constantin, din acelaș reg cu premiul al patrulea, de 1000 lei. A urmat apoi cele două alergări de vânătoare, și alergarea

plată punctele din program cari erau pușcate cu mare nerăbdare de publicul spectator. Alergarea de vânătoare întâia a fost aceea a serg. cap. și sold. din reg. 1. Roșiori Div. 2/13 Călărași și Div. I Art. Călărași.

Rezultatul a fost următorul: premiul I (500 lei) a fost câștigat de sold. Meșter Ștefan din reg. 13 Călărași; piemiul al II (300 lei) a fost câștigat de serg. Medrașon Haralambie din Div. I. Art. Călărași; premiul al III-a (200 lei) a fost câștigat de serg. Grozea Ion, din reg. 1 Roșiori și premiul al IV. (100 lei) a fost câștigat de serg. Rafa Grigore din Div. I. Art. Călărași.

A doua alergare de vânătoare — a ofițerilor — a dat următorul rezultat:

Sublt. Gherculescu I. din reg. 1 Roșiori, premiul I. (3000 lei), cu calul Aurora; locot. Chirilov Dumitru — din acelaș reg. — premiul al II-a (2000 lei), cu calul Bechir; căpitan Sigmăreanu, din reg. 12 Roșiori, premiul al III. (1000 lei) și sublt. Popov Dumitru, din reg. 5 Roșiori, premiul al IV. (500 lei). Ultimul concurs — la care au fost adevărați cai de alergări — a fost „Alergarea plată”, pentru ofițeri. Din cei șase ofițeri înscrși, cele trei premii au fost câștigate de: locot. Șerbănescu Vie dela Cartierul Diviziei I Cavalerie, premiul I (4000 lei), cu calul Vesu D. din reg. 5 Roșiori, premiul al II-a (2500 lei), cu calul Norfolk (proprietate) și sublt. Săvescu din reg. 5 Roșiori, premiul al III-a (2000 lei), cu calul Fioreta (proprietate).

În tot timpul concursurilor de după amiază, muzica reg. 93 infanterie — de sub conducerea dnui locot. Mazilu — a cântat diferite arii. — Față de rezultatul acestui frumos concurs, avem credința că comandamentul Diviziei I. de Cavalerie din localitate, va aranja astfel de manifestațiuni hipice, de cel puțin două ori pe an: primăvara și toamna, numai astfel putându-se desvolta și la noi în provincie gustul unui atât de amuzant sport.

Rep.

Inspectoratul Muncii Regiunea Arad

Concurs

La Inspectoratul Muncii din Arad, Bulevardul Carol 48, este vacant postul de șef birou cl. II. având ca salariu de bază 850 lei plus accesoriile.

Examenul pentru ocuparea acestui post va avea loc la Inspectoratul Muncii în ziua de 7 Mai a. e. ora 9 dimineața.

Candidații trebuie să posede o diplomă Universitară sau a unei școli superioare echivalente. Absolvenții liceului nu vor fi admitenți în cazul când nu se vor prezenta candidați cu titluri unviersitare.

Odată cu cererea de înscriere candidații vor prezenta:

1. Actul de naștere.
 2. Certificatul de studii.
 3. Certificatul de sănătate din partea medicului comunal în circumscripția căruia locuiește.
 4. Dovada satisfacerii serviciului militar.
 5. O declarație de limbile ce posedă.
 6. Eventuale certificate dela alte autorități ori referințe dela persoana particulară de cari au avut relații de serviciu.
- Cererile se primesc până la 5 Mai a. e.

Examenul va consta din probare și orale asupra organizării Ministerului Muncii, legislația Muncii, limba română, geografie și istoria românilor. Întrebări cu caracter general de doctorina socială și economică.

Arad, la 19 Aprilie 1926.
Inspector Central;
Petru Popescu.

Concurs de licitație minuendă

Consiliul eparhial ort. rom. din Arad publică concurs de licitație minuendă pentru darea în întreprindere a lucrărilor de adăptare la reședința episcopoească din Arad.

Ofertele închise, făcute respective completate pe formulă de deviz ce se poate procura dela secția economică a Consiliului eparhial, reflecțanții le vor înainta la Consiliul eparhial până la 28 Maiu a. c. ora 17.

La oferte vor fi a se anexa chitanțele eliberate de Administrația casei Consiliului eparhial despre depunerea acolo a cauției de 5%-e în bani sau efecte acceptabile.

Planurile, planurile detaliate și condițiile de licitare so pot vedea în secția orelor oficiale la secția economică a Consiliului eparhial.

Arad, din șed. consiliului eparhial ținută la 29 Aprilie 1926.

Consil. eparhial ort. rom. Arad

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al dnei

Cristina Săbău

Strada Gojdu Nr. 17, ARAD

Confecționează: cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lingerie etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. Imprimațiuni de modele pe pânză.

Cântarea României la Arad.

Renunim societate corală „Cântarea României” va da Sâmbătă, 22 Mai la ora 9 seara

un mare concert coral

dirijat de de MARCEL BOTEZ, cu concursul orchestrei Filarmonice din Arad.

Program:

- I.
1. Muzicescu **CONCERTI RELIGIOS:** a) *Andante-Allegro;* b) *Adagio;* c) *Allegro-moderato*
2. Dima **„Irmosul Bunei-Vestiri”**
3. Frank I. S. **„Tristete”** b) **„Pacea Cerului”**
3. Muzicescu **„Seară de Toamnă”**

II.

„Messa Incoronării”

(Kronungs-Messe) în do major pentru cor soli și orchestră de Mozart

1. Kirie, (Andante Majestoso)
2. Gloria (Allegro con Spirito)
3. Credo, (Allegro-Molto)
4. Sanctus, Andante Majestoso
5. Benedictus, Allegretto
6. Agnus Dei, Andante Sostenuto, Andante con motto, Allegro

Soli: d-na Cecilia Nastea-Cerchez, Elena Seinescu, d-I Vasilie Rabega și Mandy Sterian.

III.

1. Moniuszko **„Kosak”** (literatura muzicală poloneză)
2. Dima **„Stassa vrăjitoarea (muzică cehă)**
3. Mokranjac **„La mijloc de codru des”**
3. Muzicescu **„Kozar”** (Păstorul) (din literatura sârbă)
3. Muzicescu **„Brăul Popii”**
3. Muzicescu **„Lasă lumea să vorbească”**
3. Muzicescu **„Arde! Arde! ...”**

Biletele la „Librăria Diecezană.”

DIRECȚIUNEA UZINELOR de GAZ

a orașului Arad.

Se află în situația plăcută, ca să servească On. public cu gaz de calorie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian: Arad, Str. Muclu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor din str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc.

Citiți și răspândiți „Cuvântul Ardealului”

ALEGĂTORI

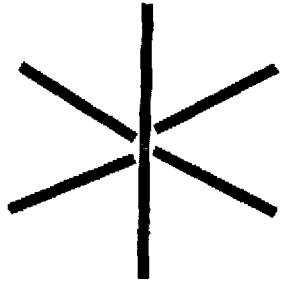
Voți reintegrarea legalității, o eră nouă de prosperare economică, voți binele țării și al cetățeanului votați în alegeri Steaua Partidului Național Român și Partidului Poporului.

ALEGĂTORI

Urăți anarhia, nesiguranța, patima politică și sărăcia, votați Steaua Partidului Național Român și a Partidului Poporului.

Alegători

Voi, fiii Ardealului și Banatului, voți că interesele voastre să fie apărute cu căldură și toate neville împlinite, votați Steaua Partidului Național Român și a Partidului Poporului.

Lista candidaților de Arad

Camera

1. Dl Vasile Goldiș, ministru
2. Dr. Cornel Iancu, avocat
3. Petru Marșieu, preot
4. Dr. Parecz Bela, avocat
5. Iustin Monția, preot
6. Dtru Apătean, profesor
7. Beller Henric, ziarist
8. Eugen Spineanțu, profesor
9. Dr. Teodor Bărbuția, medic.

Senat

1. Dr. I. Suci, adv. fost ministru
2. Dr. Barabás Bela, avocat
3. Florian Roxin, protopop, Buteni

Pentru Consiliul Județean

1. Vasile Goldiș, ministrul Cultelor și Artelor,
2. dr. Cornel Iancu,
3. Simeon Mărza,
4. dr. Alex. Stoinescu,
5. Axente Secula,
6. dr. Vendel Muller,
7. Nicolae Takácsy,
8. Iosif Ianota,
9. dr. Sever Miclea,
10. Aurel Catană,
11. Lazăr Palcu,
12. dr. Dumitru Momac,
13. Nicolae Corbu,
14. Ioan Darany,
15. Ferdinand Weissenburger,
16. Ioan Memetea,
17. Aurel Sultiu,
18. dr. Cornel Ardelean,
19. Coriolan Motorea,
20. Victor Chirită,
21. Carol Wiessenmayer,
22. Gaál Pál,
23. Cornel Grozda,
24. Aurel Manciu,
25. dr. Lazăr Gebeles,
26. Stefan Faleri,
27. Iacob Secui,
28. dr. Olosz Ludovic,
29. Hess Anton,
30. Pascu Cocioban.

Supleanți

1. Nicolae Lăzărescu,
2. Molnar Iacob,
3. Rada Adrian,
4. Anton Heid,
5. dr. Emil Miclesi,
6. Virgil Antonescu,
7. Gh. Sârbu,
8. Petru Țireus și
9. Eugen Spinanțiu.

Disidențele țărăniste

Din partea grupului țărănist de dizidenți din Banat primim spre publicare următorul:

COMUNICAT

al Partidului Țărănesc din Banat.

Organizația disidentă a partidului țărănesc din Banat în frunte cu dnl dr. Naum Nance, Inginer Geza Fakelmann și Al Rioșianu Dolj, întrunită azi 13 Mai 1926 la Timișoara, a hotărât un plin acord cu delegațiunile județene să sprijinească din răspuneri pe toți candidații guvernului în actuala alegeri parlamentare.

Acastă atitudine e urmarea firească a deigrândei politice și morale, în care aventurieri proaspăt invadați la conducerea parti-

dului țărănesc din Banat, cată să țărască vechile organizațiuni.

Disidența țărănistă care are de partea ei popularitatea și jertfele luptelor din trecut, neînțelegând să subordoneze interesele superioare ale clasei rurale, spiritului arivist și meschinelor combinații de culisă, crede că ajutând guvernul își îndeplinește mai ales în împrejurările critice prin care trece țara, cea mai cinstită și folositoare datorie atât față de nevoile țărănimii ce trebuiesc imediat satisfăcute, cât și față de o mai solidă organizare a partidului țărănesc din Banat în viitor.

Pentru Conformitate:

Dr. Naum Nance.

Al. Rioșianu Dolj.

Dela ședința consiliului comunal

Sedința s'a deschis Vineri, 14 Mai la orele 5 p. m. După verificarea procesului verbal al ședinței anterioare, s'a luat jurământul celor două consilieri, care participă primadată la ședința. Înainte de-a intra în ordinea de zi, se desvoltă interperările anunțate.

Dl profesor Ciuceanu anunță demisia sa din comitetele Palatului Cultural și teatral, invocând motivele publicate în presa locală. Cere, ca să se modifice regulamentul, referitor la înființarea comisiunilor, anulând dispozițiunea, că numai membrii consiliului comunal pot face parte din ele.

Dl Mihulin cere deasemenea, ca comitetele respective să fie învestite cu dreptul de-a coopta membri, cari prin activitatea depusă, sau prin specialitatea lor, sunt indicați și meriți să ia parte în comitete.

Dl dr. Demian protestează împotriva propunerii, deoarece acceptarea ei ar însemna stîrbirea vazei acestui consiliu. Respinge cu indignare cuvintele dlui Ciuceanu, din cari d-sa deduce, că consiliul nu are oameni competenți pentru rezolvirea chestiunilor, ce survin. Din contră, acest consiliul în actuala sa componență încadrează atâtea minți luminoase și oameni capabili, încât nu e nevoie a recurge la „specialiști” străini de consiliu.

În sfârșit se aprobă propunerea, ca delegația permanentă să studieze chestiunea și să facă propunere în ședința viitoare.

Dl Mihulin cere, ca și familiile funcționarilor să se bucure de favoruri la băile comunale.

Consiliul aprobă, cu condiția, că membrii familiilor de funcționari, cari au întrecut vârsta de 15 ani și își câștigă singuri existența, să nu se bucure de reducere.

Dl dr. Hotăran interpelează pe chestia automobilului, cumpărat de primărie. Nu înțelege, de ce, tocmai acum, când trecem printr-o criză economică și valuta noastră este depreciată, s'a putut cumpăra această mașină fără să fie consultat și consiliul. Protestează mai departe împotriva faptului, că unii membri din delegația permanentă folosesc trăsuriile primăriei, plimbându-și în ele familiile.

Dl dr. Robu explică consiliului, că hotărârea de-a cumpăra un automobil este luată de consiliul anterior, iar ministerul de interne a aprobat această hotărâre. Primăria nu se poate lipsi de un automobil, pentru că deplasarea cu trăsuri răpește prea mult timp, și survin chestiuni, cari, reclamă deplasarea rapidă. Întreținerea nu costă mai mult decât aceia a cailor și trăsurilor cari, de altfel, vor fi desființate.

Se citește apoi propunerea consiliului de-a conferi cetățenia de onoare dlui Grigorie Trancu lași actualul ministru al muncii.

Dl Voștinar — comunist — protestează în numele muncitorilor mei.

Dl Hotăran — țărănist — se acoiază la protestul dlui Voștinar, calificând propunerea ca faptă politică. Contestă, că dl Trancu lași ar avea vre-un merit în legătură cu orașul Arad.

Dl Robu aduce la cunoștința consiliului, că propunerea de-a alege pe dl Gr. Trancu lași de cetățean de onoare al orașului, datează încă din anul 1922: cum însă atunci hotărârile consiliului aveau nevoie de aprobarea ministerului de interne, actele au fost trimise dlui prefect al județului. Abia la 10 Aprilie 1926, după patru ani, au sosit înapoi la Primărie. Că între timp dl Trancu lași a devenit din nou ministru, aceasta nu însemnă că s'a făcut un gest politic. Dl ministru Trancu lași a făcut mult pentru orașul Arad. La insistența d-sale a donat dna Xenopol Palatului Cultural minunata bibliotecă a soțului său. Dl ministru Trancu lași a sprijinit, cu toată căldura, planul înființării spitalului de tuberculoși, d-sa a creat la Arad ambulatoriul polyclinic și a înființat Cassa Cercuială. Orașul Arad se va putea mândri cu noul său cetățean.

Consiliul aprobă propunerea. Consiliul a aprobat mai departe deschiderea uni credit de 2,400,000 Lei pentru sporirea lefurilor funcționarilor dela Primărie.

Dupăce s'au desbătut mai multe chestiuni de o importanță mai redusă, dl primar constatând, că dnl consilieri nu sunt în număr, ridică ședința, următoarea anunțând-o pe Mercuri, la orele 5 p. m. Rep

Către cetățenii jud. Arad

Incurând veți fi chemați să Vă alegeți pe aceia, cari în parlamentul țării vor fi chemați să îngrijească binele vostru, să facă legile, cari vor rândui viața noastră.

Mulți vor fi, cari vor cere voturile voastre. Voi însă Vă veți aduce aminte de bărbații, pe cari îi cunoașteți din vremurile trecute și cari în acele vremuri și până astăzi au luptat pentru drepturile voastre și pentru binele vostru. Vă veți aduce aminte de numele:

Vasile Goldiș și Ioan Suci

Ca în vremurile de demult, astfel și astăzi acești bărbați au ridicat steagul luptei și al muncii, pentruca să aducă în Țara noastră românească dreptatea pentru toți și mai vărtos s'au luptat să ușureze viața sătenilor pentru binele căroră și-au petrecut viața întreagă.

La chemarea Majestății Sale Ferdinand Desrobitorul, acești români în fruntea partidului național român au dat mână cu viteazul general AVERESCU, președintele partidului poporului, și împreună au alcătuit noul guvern al țării, care vine cu gândul cinstit să îndrepte

Comitetul județean al partidului național român și al partidului poporului.

Vizitele canonice ale P. S. Sale Episcopului Grigorie al Aradului

P. S. Sa Episcopul dr. Grigorie Gh. Comșa al Aradului își continuă cu multă răvnă activitatea urmând înainte drumul evanghelizării poporului român din eparhia Aradului.

De astădată P. S. Sa a coborât lumina principiilor lui Hristos în sufletele credincioșilor din părțile Banatului, județului Torontal, protopopiatul Comloș.

P. S. Sa Părintele Episcop și consilierii săi: Mihailu Păcățian, Ioan Cioară și Simeon Stana au plecat din Arad Mercuri 12 Mai 1926 la oarele 4 cu 2 mașini spre fruntașă comună Periam. Aici înaltul prelat a fost întâmpinat de protopopul dr. Șt. Cioroianu încunjurat de preoșii tractului, corul din Pesac, primpretorul plasei dr. Pincu și preoșimea romano-catolică.

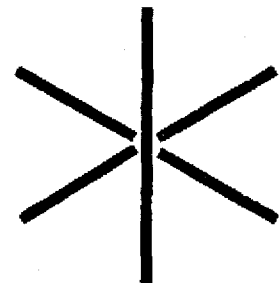
După obicinuitele cuvântări de binevenit, părintele Episcop și suita sa pleacă spre comuna Igrăș, unde au sosit la 7 ore, fiind intim-

relele, pe cari le-a adus asupra voastră cărmuirea nedreaptă a anilor din urmă.

Și până aci acest guvern a scăzut vămile, ce erau puse la vânzarea vitelor crescute de voi, a grâului răsărit cu truda voastră și a făcut astfel ca nimeni să nu se înfructe din truda voastră. Acest guvern a dat porunci ca nedreptățile improprietărilor să înceteze, ca să se dea cât mai curând locurile de casă celor lipsiți, pământurile să fie intabulate pe cei în drept, comunelor să se dea păduri și pășune pentru vitele lor.

Veniți și dați mână de ajutor acestui guvern, dați voturile prietenilor voștri VASILE GOLDIȘ și IOAN SUCIU, ca întăriți astfel prin voința voastră să poată aduce legi spre binele vostru și să poată cărmui țara cu cinst și cu dreptate, ferindu-Vă pe voi de orice vătămare și exploatare.

Votați lista, care are lângă ea semnul stelei

și în fruntea căreia se află numele iubit de voi: VASILE GOLDIȘ.

Acolo, avem o capelă ortodoxă instalată în castelul contelui Ceconici.

S'a săvârșit un serviciu divin la finele căruia P. S. Sa a ținut publicului dest de numeros o cuvântare adâncime religioasă, apoi promis credincioșilor, că face tot posibilul, ca să ave curând și acolo preotul nostru, care să poarte griș sufletelor localnice.

Sâmbătă 15 crt. P. S. Sa vizitat comunele: S. Nicolae Mare și Cenadul-Mare. Își făcut primire cu bandieră multă dragoste. În ambele biserici din aceste comune P. S. Sa a rostit predică prin care a combătut relele ce o pleșesc sufletele credincioșilor și a dat învățăminte pe care poporul a promis că le va urma.

Duminecă în 16 Maiu părintele Episcop a săvârșit Slujă liturgică, asistat de 8 preoșii în comuna Pesac. Și acolo biserica a fost ticsită de credincioși cari nemai încăpând înăuntru cei mai mulți, ai rămas afară. La sfârșitul seră viciului divin P. S. Sa a rostit una din cele mai fecunde predică, în care bazat pe exemple luate din Sf. Scriptură, din diferiți moralități și viața de toate zilele, a arătat credincioșilor rostul vieții pământești și principiile creștină care trebuie să le aibă înaintea ochilor oricare creștin.

După 5 zile de muncă fărâșit preget, în care timp P. S. Sa Episcopul dr. Grigorie Gh. Comșa a aruncat din belșugul dărniceii sale sufleteste sămânța evangheliei creștină în sufletele credincioșilor săi. P. S. Sa s'a reîntors la reședință, cu mângăierea sufletească, că, dunga de lumină creștină ce a lăsat-o până acum în cele 58 comune cercetate, își va arăta roadele îmbelșugate.

Stiri și fapte

Astăzi după amiază la ora 3, d. primministru general Averescu a sosit incognito dela Timișoara la Arad spre a vizita pe d. ministru Goldiș.

D. primministru a descins la locuința dlui ministru Goldiș unde a rămas până la ora 9 seara, când a plecat la Oradea-Mare.

Conform dorinței dlui prim-

ministru de a călători incognito, nu i s'a făcut popula-

rii vestezi dela Mărăști și

Mărăști nici un fel de primire.

Măine 20 Mai crt. d. Ministru Goldiș pleacă în județ să viziteze comunele Cermei, Sioula și celelalte din jur până în valea Crișului, iar în ziua de 22 Mai va fi la Hălmeagiu, ca să asculte cererile locuitorilor și să constată personal cum se aplică măsurile luate de guvern în ajutorul inundațiilor, și cu privire la repararea podurilor și șoselelor, terminarea improprietărilor cu loturile de case, pământ de cultură, pășune etc.

Dela Consiliul Comunal

— Sedința de Mercuri 19 crt. —

Sedința consiliului se deschide la ora 5 pm. sub presidenția dlui dr. Ioan Robu, primarul orașului.

Consiliul deliberând asupra cererii dlui dr. Stefan Anghel, fost primar, pentru mărirea pensiei, aprobă, fixând suma de 9600 Lei lunar. Totodată invită delegația permanentă, să elaboreze un proiect pentru îmbunătățirea lefurilor tuturor pensionarilor ai orașului.

În urmă, propunându-se deschiderea unui credit extraordinar de 200,000 Lei pentru subvenționarea turneului Operei Române din Cluj. Propunerea a fost aprobată de consiliu cu unanimitate